

Jedan dokument o ulcinjskom pomorcu Ibrahimu Osmaniju iz 1901. god.

UDK 656.6(497.16)ULCINJ»1901«

Pomorska prošlost Ulcinja i Ulcinjana nosi u sebi specifične karakteristike koje ima prvenstveno duboko ukorijenjenu orijentaciju prema moru i svim privrednim granama koje su vezane s morskom plovidbom. Ulcinj je dao niz vrijednih i sposobnih pomoraca brodovima duge plovidbe, velike i male obalne plovidbe. U XVII i XVIII stoljeću u Otomanskoj mornarici su bili rado viđeni ulcinjski mornari i moreplovci.

Parobrodi su sve više istiskivali jedrenjake. Brodovi na jedra postepeno su propadali, a ulcinjski brodovlasnici i pomorci, kao i mnogi drugi, nisu bili izvršili preorijentaciju na parne brodove. Uslijed propadanja jedrenjaka bili su prisiljeni da budu ukrcani na tuđim parobrodima, gdje su obavljali razne dužnosti, počevši od mornara pa sve do dužnosti kapetana (zapovjednika).

Ulcinj je imao znatan broj brodova, naročito dok je u njemu cvjetalo gusarstvo. To su, uglavnom, između ostalih, bile brze fuste, vrlo podesne za gusarenje. Veći ulcinjski jedrenjaci plovili su Jadranskim, Sredozemnim, Crnim i drugim morima. U svim dalmatinskim lukama mogli su se susresti ulcinjski jedrenjaci s teretima razne robe.

Udio Ulcinjana-pomoraca u stranim mornaricama bio je znatan. Kako su neki ulcinjski kapetani bili ukrcani kao zapovjednici na turskim jedrenjacima u Skadru, Crna Gora je od njih naplaćivala po 10 novčića po toni godišnje.

U većini slučajeva ulcinjski pomorci u toku zimskog perioda nisu plovili, a ako su se eventualno našli u nekoj od stranih luka tu su se više vremena zadržavali, odnosno zimovali.¹

Ulcinjske su kapetane u Skadar pozivali neki bogati ulcinjski brodovlasnici koji su svojim brodovima bili prešli u Skadar pod tursku zastavu. Naročito su propagandu za prijelaz ulcinjskih jedrenjaka pod tursku zastavu bili razvili braća Đuli (Gjyli — M. H.), Bilali i drugi.²

Opadanjem broja malih jedrenjaka rastao je broj većih koji su obavljali putovanja u velikoj obalnoj plovidbi. Broj ulcinjskih jedrenjaka bio je u stalnom porastu od 1886. pa sve do 1896. godine, zatim se do 1900. godine taj broj smanjuje, da bi se u 1906. ponovo porastao.³

Ulcinjani su, kao vješti i dobri pomorci, u slučaju nezgode na moru redovito pružali pomoć ljudima i brodovima koji su se našli u nevolji. Tako

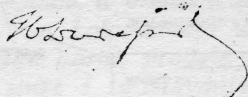
REPUBLIQUE FRANÇAISE

MINISTÈRE DE LA MARINE

Le Ministre de la Marine a l'honneur de vous adresser, le 27 Juin 1901
le Président de la République Française a décoré par une Médaille d'honneur
de 2e classe son vaillant Ibrahim OSMAN, matricule 123456789, pour ses services
Le courage et le dévouement dont il a fait preuve le 22 Décembre 1900 en participant au sauvetage
marins belges du voilier "Brabant", en danger de sombrer dans le port de Bône.

Par le Ministre,

Le Directeur de la Marine Marchande,

Paris, le 27 Juin 1901.

Sl. 2 Srebrna medalja časti II reda Ibrahima Osmanija s njegovim ugraviranim imenom i prezimenom i godinom učinjenog podviga

se Omer Šaban⁴ iz Ulcinja, kapetan crnogorske bračere HAIRLIE SKUTARINA, spasio 12. VII 1889. jednu ribarsku lađu i dva ribara kod Unija (Istra). Knez Nikola je Šabana (Omer Šabani — M. H.) za ovaj čin odlikovao tzv. Medaljom za hrabrost, dok mu je austro-ugarska Pomorska vlada u Trstu izdala pismenu pohvalu Essit Niman Begu,⁵ mornaru crnogorskog broda DUE FRATELLI C Fazli Jakub Husiju, zatim Ahmetu Sulejmanu, kapetanu crnogorskog trabakula CORRIERE SCUTARINO, te Amer Saipiju pok Alije, kapetanu trgovačke mornarice iz Ulcinja.⁶

Među ostalim odlikovanim pomorcima ističe se i IBRAHIM OSMANI iz Ulcinja. Ministarstvo Mornarice Francuske Republike potvrđuje jednim dekretom od 2. juna 1901. godine da je Predsjednik Francuske Republike dodijelio srebrnu medalju časti II reda IBRAHIMU OSMANIJU.⁷

Spomenuti dokument se odnosi na medalju časti za spašavanje koju je Mornarica Francuske Republike dodijelila ulcinjskom pomorcu Ibrahimu Osmaniju za njegov podvig 2. decembra 1900. godine. U prilogu ovog dokumenta govori i jedan drugi pismeni izvještaj (službeni dopis) od strane pomenute Direkcije Francuskog arhiva, odnosno, Ministarstva Kulture Francuske u Parizu.

Iz pismenog izvještaja (dopisa) slijedi ovaj sadržaj: »Registar odluka iz godine 1901, što se tiče pomorskih spašavanja na moru sadrži i prepis jedne odluke od 2. juna 1901. godine, od strane gospodina Emile Loubet, predsjednika Francuske Republike, na primjedlog gospodina M. Delcasse, ministra vanjskih poslova.⁸

Ova odluka dodjeljuje srebrnu medalju časti IBRAHIMU OSMANIJU i MUSTAFA NASMINANDIZADE, mornarima turskog jedrenjaka s tri jarbola MASCHALLAH ALLAH CERIM, iz Skadra (Albanija), zato što su 2. decembra 1900. godine spasili tri belgijska mornara sa jedrenjaka BRABANT koji se nalazio u opasnosti da potone u luci Bône (Alžir). (Mornarica CC4 138, akt 92).⁹

Poslije ovog događaja, spomenuti pomorac IBRAHIM OSMANI otišao je na hodačašće u Meku (Saudijska Arabija) i dobio je nadimak-titulu »HADŽI«

Titulu je prihvatio na njegovo ime (Ibrahim), tj. Hadžibrahim. Od tada se njegovo potomstvo (bratstvo) nazvalo Hadžibrahimi (Hadžibrahimović).

BILJEŠKE:

¹ Pri izradi ovog rada upotrebio sam svoja vlastita istraživanja, kao i arhivske izvore i pomorsku literaturu. Naime, kao povod za obradu ovog priloga bio mi je originalni dokumenat Ministarstva Mornarice Francuske Republike od 2. juna 1901. godine. O ovom dokumentu (dekretu) kojim se obrazlaže naslov navedenog rada, a posebno i o nekim drugim detaljima u vezi s njim, saopćeno mi je pismeno od strane Direkcije Francuske arhive, odnosno Ministarstva Kulture Francuske u Parizu. Inače, priloženi fotokopirani Dekret predstavlja zaostavštinu pomorca Ibrahima Osmanija, koji su sačuvali njegovi potomci.

² Dinko Franetović-Bure, HISTORIJA POMORSTVA I RIBARSTVA CRNE GORE DO 1918. GODINE, Titograd, 1960, 290.

³ Isto, 305.

⁴ Provjerom na terenu, autor ovih radova, ustanovio je da se prednje pomenuti pomorac zvao Omer Šabani, Ulcinjanin, koji je živio u ulcinjskom Starom Gradu.

⁵ Ovo ime, odnosno prezime, odnosi se na uvaženog pomorca i kapetana (Isat) Esat Niman Bega koji je živio u ulcinjskom Starom Gradu.

⁶ Dinko Franetović-Bure, n. dj. 319.

⁷ Vidi fotokopiju spomenutog dekreta Ministarstva Mornarice Francuske Republike.

⁸ Dopis od 19. marta 1984. od Direkcije Francuske arhive, odnosno od Ministarstva Kulture Francuske u Parizu, potpisan je od generalnog direktora Francuske arhive gospodina Jean Favier, Kopija ovog dokumenta data je u prilogu ovog rada (GhB NG — Ministarstvo Kulture Francuske).

⁹ Pismeni izvještaj (dopis) Ministarstva Kulture Francuske od 19. marta 1984. godine.

GhB/NG

Ministère de la Culture

Direction
des Archives de France
Référence à rappeler :
R 5357
1977

60, rue des Francs-Bourgeois
75141 PARIS CEDEX 03
TÉL. 277.11.30

19 MARS 1984

Monsieur.

Par votre lettre que m'a transmise le 12 mars le Service historique de la Marine, vous demandiez de faire rechercher les documents concernant l'attribution par la Marine française d'une médaille d'honneur pour sauvetage au marin yougoslave Ibrahim Osmani (juin 1901).

J'ai l'honneur de vous faire savoir que le registre des décisions de l'année 1901 en matière de sauvetage maritime renferme une ampliation d'un décret rendu le 2 juin 1901 par M. Emile Loubet, Président de la République Française, sur proposition de M. Delcassé, Ministre des Affaires Étrangères.

Ce décret accorde une médaille d'honneur de 2ème classe en argent à Ibrahim OSMAN et Mustapha NASMINANDIZADE, matelots du trois-mâts ottoman MASCHALLAH ALLA CERIM, de Scutari (Albanie), pour avoir sauvé, le 2 décembre 1900, trois marins belges du voilier BRABANT en danger de se noyer dans le port de Bône (Algérie). (Marine CC4 138, pièce 92).

Ce document peut être photographié selon le tarif ci-joint. Toutefois, pour obtenir des détails sur l'acte de sauvetage mentionné ci-dessus, votre recherche doit être poursuivie aux Archives du Ministère des Relations extérieures (37 quai d'Orsay - 75700 PARIS).

Veillez agréer, Monsieur, l'expression de mes meilleurs sentiments.

LE DIRECTEUR GENERAL DES ARCHIVES DE FRANCE

Monsieur Maksut Dz HADŽIBRA HIMOVIĆ
81366 Ulcinj
C. Resulbegovica 51 - YUGOSLAVIE

Jean FAVIER

Pour toute correspondance joindre :
à la France, une enveloppe adressée à l'effranche.

Sl. 3 Kopija dopisa od 19. marta 1984. od Direkcije Francuske arhive, odnosno Ministarstva kulture Francuske